

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an

Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite foile nu se dau.

Pentru străinătate: Iugoslavia Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă foli la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foile pentru popor. | Director; Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.)

Anule Nou, — ce ne-aduci?

Anul ce apuse, îl știm ce ne aduse: și multe suferințe, dar și mult bine:

Ca țară, am suferit apăsările strașnice ale vrășmașilor noștri din afară, cari credeau că dacă ei nu ne dau mână de ajutor, — îl chip de împrumut — noi o să ne prăbușim... Dar trecurăm norocoși peste strâmtorarea lor: ei se încredințară că — putem trăi și din puterile noastre. Așa mai sărăcuț, mai fără belșug și lux, dar putem! Și de aci va izvorî binele în viitorul apropiat.

Ca neam, avurăm în lăuntru de suferit strașnicele străneri de ghiare ascunsă, asupra gâtului neamului și a conducătorilor lui, și avurăm durerea a vedea pe conducători, ascultând prea mult de străngerea acelor mâni vrășmașe nevăzute. Dar puterea de viață a neamului, nu suferi în tăcere această gâtuire, și fuserăm martori la înălțătoare lupte pentru scuturarea dihaniei vrășmașe de pe trupul națiunii! Că lupta încă nu e încoronată de deplina izbândă dorită, — n'are a zice: Toate semnele ne arată, că ea va merge înainte biruitoare și cuceritoare tot mai mult, — până la ajungerea țintei celei de pe urmă.

Pe tărâmul cultural, am sporit, avem școli mai multe și mai bune.

Și sunt semne că desghiață Dumnezeu tot mai mult inimile și le pornește spre bine. Ceata celor răi, sufletele slăbănoage și lașe, se împuținează, sufletele hotărâte și deschise, pline de mândrie, se înmulțesc și-și ridică fruntea tot mai bărbătește!..

Nou! An, tu ce făgăduință ne faci? Clădind în chip firesc pe temelul pe care îl găsești, tu nu poți să ne duci înapoi, ci tot mai înainte. Din slabi să ne faci mai tari; din săraci, cu duhul ca și cu punga, mai bogați; din fricoși, mai curajoși; din lăsători, mai luptători; din codași, mai spre fruntea mesei!

Dacă, pentru a ne duce așa înainte, va trebui să ne aduci nou și de prigoniri a celor buni, să deschiși mai largi ușile temnițelor, te binecuvântăm pentru asta: prin asta ne vei întări și de izbândă ne vei apropia!

Frați Români! Dela nou-an să nădăjduiți mai mult și mai bine, — pe toate tărâmurile vieții, — și de pleznela biciului sorții lui, să nu vă înfricoșați!

Vom lupta, vom suferi, vom birui!

În această nădejde vă zicem tuturor:

An-Nou cu bine și izbândă!

Incet, — dar sigur.

O foaie economică din Berna (Elveția) scrie de curând despre România un articol, care arată că foile din străinătate au adus de o vreme încoace, numai știri rele despre România.

„Lucrurile bune — zice numita foaie — despre care ar trebui să se scrie, dacă am vrea să fim drepti, — sunt trecute sub tăcere.. „Multele lucruri (rele) cari se scriu în gazetele din afară, sunt foarte umflute și chiar neadevurate. Trebuie să recunoaștem, că este aci un scop: de a face, ca să credem în acest tiner stat, care a ajuns a fi mare, să nu poată prinde rădăcini! Felurite planuri ale unor străini speculanți, sunt în legătură cu aceasta.

„Țara înaintează însă, cu toate acestea, încet, — dar sigur.”

Înțelegeți cine sunt cei ce ne ponegresc în străinătate. Se vede de departe părul creț fluturând pe la urechile lor. De frica acestora apoi, vedem minunile ce le vedem la noi, că guvernele aleargă cu biciu de foc după cetățenii, tineri și bătrâni, cari cutează a-și ridica glasul împotriva acestor mișei hulitori ai noștri în lume.

SCRISORI

Din Crăciunești.

Cu plăcere vă vestim, dle Redactor, că în comuna noastră Crăciunești (lângă Băița, jud Hunedoare), se fac lucruri de folos, decând avem între noi pe d. George Mihoc, prim-șef de mână. Dsa adunând tineretul la școală în Dumineci și sărbători și îndemnându-l la tot ce e bun și frumos pentru neam, a izbutit a înflința un cor, cu care înalță sfânta slujbă în biserică, de și-i mai mare dragu să mergi la biserică; dă producții teatrale reușite și din venit a înflințat Biblioteca cu cărți alese, pe cari cei ce știu, le cetesc cu plăcere, — și se simte în popor o sănătoasă favorare sufletească.

Vestim aceste lucruri spre lauda tineretului nostru care ascultă bunele îndrumări ale dlui Mihoc și spre lauda celui ce ostenește a face bine.

N. J.

Știri politice

Intâitul ministru bulgar, face călătorii politice.

— La Belgrad, și București. —

Mal liniștindu-se vremile, mai potolindu-se ura ce clocotea (și mai clocotește) în pepturile celor rămași bătuți în războiu, — bărbații politici ai statelor învinse, încep a căuta iar legături de „pretenie” cu învingătorii lor. Că e aceasta adevărată pretenie ori e pretenia pisicii cu cănele, — e altă întrebare.

Germania a început atingerile ei cu Franța și cu Anglia biruitoare, apoi și cu celelalte. Ungaria asemenea, Austria mai înainte ca toate și poate mai cu credință ca toate, — acum vine la rând surata Bulgariei.

În chiar sărbătorile Crăciunului, intâitul ministru bulgar Tzankoff, a cerut să fie primit de guvernul dela Belgrad, că el ar dori să meargă la Belgradul Sârbilor cu ramură de maslin în mână (după-ce când s'a repezit cu pușca în mână de două ori dupăolaltă, în 1913 și 1914—18, i s'a întors patul puștii peste gură!..)

Guvernul bulgar l'a primit a 3 a zi de Crăciun. Tzankoff a căutat pe Ministrul-Președinte Passici și pe ministrul de externe Nincici, și le a arătat că Bulgaria s'a cumișit și ar dori o apropiere de „sora” Jugoslavia și că el nu vede nici o pedecă, ce le-ar sta serios împotriva.

Știi ce înseamnă asta? Reînvierea politicii vechi de atotcotropire slavă. De s'or putea înțelege aceste două state slave, greu certate și cari în vreme de 5 ani se bătură de 2 ori dupăolaltă ca orbii între ele, — și-ar întoarce amândouă colții asupra României, dela care lăcomesc și una și alta bucături grase: Bulgaria are zgârcluri de stomac după Dobrogia, iar Sârbia după Bănatul cel atât de românesc!.. Lăcomește la ei pentru bogățiile lui în fabricile dela Reșița, Oravița și celelalte.

— Dela Belgrad, Tzankoff a venit la București, ca să îmbete cu apă rece și pe domni de aci, să le facă ochi dulci, să-i amețească, dacă poate, ca să doarmă și să nu se mai gândească la apărarea de „politica” vecinilor de peste Dunăre. Doar ei când au fost alături de Nemți în București și se așezaseră ca de veci la Capșa, și ne furaseră și icoanele sfinte de

prin biserici, încât numai Nemții i-au oprit la Dunăre și i-au făcut să le aducă napoi, — atunci nu făceau altceva, decât ne dovedeau „pretenia” lor!..

La București a fost primit tot așa, „pretinește,” cu prețina rece, uneori chiar ghiețoasă, cu care știu primi bărbații politici și diplomați.

E cuminte și „vecin bun” azi Bulgarul, fiindcă — nu poate fi altfel. Când Rusia ar mai fi tare și mare, ca odinioară, când Sârbia i-ar putea întinde Bulgarului mâna cu pretenie, cum acum au un nou stat frate slav: pe Jugoslavia ba și pe Polonia, — dacă toate ar ajunge la înțelegere deplină, atunci numai s'ar vedea adevărata inimă și a Bulgarului, atunci să-l vezi cum și-ar pune paprică sub nas! Dar fiindcă acele vremuri sunt foarte depărtate, nici nu se pot întrezări printre norii viitorului, — Tzankoff vine pe la Sârbi și pe la noi, cu ramură de maslin în mână.

Puteri mari și Puteri mici.

Demult e între statele de pe glob deosebirea de state „mari” și state „mici,” cărora li se mai zice și „puteri mari” și „puteri mici.”

Marile puteri și-au luat dela sine dreptul de-a ținea sfaturi, în cari ele de ele să hotărască de soartea țărilor, chiar de a lumii. Se certau între ele două state „mici?”, „marile puteri” se adunau la sfat și hotărâu, fără ascultarea celor mici, ce să se aleagă din cearta lor! Dar de se certau două „mari”, — aci era „treaba lor.”

În războiul ce trecu se dovedi nu odată, că puterile „mici” pot fi hotărâtoare de soarte în lupta uriașă dintre cei mari. „Mica” România intrând în războiu, și aducând pe altarul lui de foc, ca jertfă însuși trupul său viu, — au nu schimbă ea sortii norocului din acea clipă? Germanii erau în ajun de a se repezi de nou, cu uriașă greutate, asupra sângeratei Franța, — dar intrând România, mica, în războiu, Germanii trebuiră să îndrepteze aci atâtea puteri, încât nu mai putu da lovitura cea grozavă Franței, și prin asta sorții războiului fură întorși iar spre Franța, prin cumplita jertfire de sine, a României „mici”.

Totuși, acum după războiu, iar se face vechea deoseblire între umflatele în pene „puteri mari” și modestele „puteri mici”. Și deși România, ca și Jugoslavia, au ajuns a fi țări destul de însemnate, cu 17—18 milioane locuitori, — ele sunt ținute departe de sfatul „marilor puteri”. Acelea le chiamă la sfat numai când se desbat treburi ce le privesc și pe ele, având și atunci să stea cam.. în coada mesei.

Chiar acum e la Paris un sfat al „marilor puteri”, în care se des-

bat treburi de ale împărțirii despăgubirilor de războiu, din războiul în care și România și soațele „mici” au luat parte viată și când nu erau privite ca „mici” puteri, ci chiar ca hotărâtoare.

Impotriva acestui fel de a fi privite, poftite și primite, micile state, (România, Jugoslavia, Cehoslovăcia, Polonia și celelalte) au înaintat un protest (înălțare de glas potrivnic), cerând să li se dea loc de cinste în sfat, așa cum li s'a cerut în războiu cea mai mare jertfă de sine.

Vom vedea ce vor răspunde „marile.”

Zguduitoarea luptă contra nedreptății, — la Iași.

11 zile cei 4 studenți arestați de pomană, n'au primit nici un miez de mâncare, — până ce dreptatea lor a înfrânt cerbiela satrapului Mărzescu, și prin el a guvernului volnic. — Speriat de ce putea să urmeze, însuși ministrul a alergat pe întâia zi de Crăciun la Iași, și a doua zi a scos pe tinerii din arest și i-a dus în spital, înduplecându-i a înceta greva foamei.

Cu adevărat cuvinte de proroc au fost cuvintele cu care tinerul poet Iustin Ilișiu, student și d-sa, a colindat studenților închiși la Galata (lângă Iași) când a scris în folie de Crăciun:

La Galata 'n închisoare
Tristă i sfânta sărbătoare,
De cu sară până 'n zori,
N'au venit colindători...

Că chiar așa a fost acolo... Dar e adevărat și aceea, că rugăciunea orfanului Oprișor dela Blaj, care spunea:

„Iară noi, ferbinte rugă
Înălțăm la Precurata,
Să elibereze astăzi
Pe cei închiși la Galata...”

ascultată a fost de Precurata, și ei a doua zi de Crăciun au fost scoși din temniță și trecuți în spital, unde sub supravegherea doctorilor, să-i deprindă iar a mânca, dându-le pe încetul câte-o lingură de lapte, de supă, până să prindă puteri și să poată mânca iară...

Iaca, pe rând, povestea acestel strașnice lupte dată de cei 4 studenți împotriva nedreptății ce s'a făcut cu ei, de a-i ținea două luni de zile închiși fără nici o vină!

Lupta cu foamea.

După ce, prin Memoriul înaintat procurorului, au cerut sfârșirea cercetării și punerea în libertate, până la ziua de 15 Decembrie, și procurorul (mai drept zis ministrul Mărzescu) nu a ținut samă de cerererea lor, — el în aceea zi, la amiază au început „greva foamei”, adică încetarea de a primi mâncare.

Nu mai primesc

pe nimenea!

Intrați în greva foamei, cei 4 tineri știa că au să alege la ei părinții, rudele, cunoșcuții, binevoitorii toți, ca să-l desmante, să-l abată dela hotărârea lor.

Pentru a fi ferii de această înbulzală de sfaturi din afară, ei au luat hotărârea, întărită cu jurământ, că: deodată cu începerea grevei foamei, nu mai primesc să stea de vorbă cu nimenea din cel ce ar dori să-i vadă și să le vorbească. Nici chiar pe părinții lor!

Și așa au făcut. Ori-cine venea la cancelaria arestului și dorea să le vorbească, — i-se trimitea vorba, că — nu se poate, ei nu au acum de discutat cu nimenea mai mult.

Mărsul grevei.

Și Ministrul și judecătorul și procurorul, — toți au luat lucrul

PACEA

Nu prea e sănătoasă. În Albania, în preajma Crăciunului s'a învolyburat de-a binele revoluția. Un cap politic, Ahmet Zogu, volind să răstoarne dela putere pe Fan Noli, a ridicat poporul în jurul său și a pornit cu arme împotriva lui Fan Noli. Acesta a poruncit armatei (câtă brumă o are și Albania) să apere guvernul. Au avut loc încercări ca în război, și armata guvernului a fost bătută de armata poporului, nemulțumit cu guvernul.

Abia acum după sărbători începe a se face liniște.

A mirat pe mulți atâtea statornicie pe lângă o hotărâre luată.

— În aceeași zi judele cercetător a mers cu procurorul dela București și cu 3 medici la studenții să-i mai cerceteze, ca să alba ce raporta temeinic Ministrului.

Mărzescu, la Iași.

Ministrul Mărzescu sta la București ca pe spini. Ce-o ieși de aci? Pe cine l'a face lumea răspunzător de vre o întâmplătoare nenorocire? Sigur că pe el! Și a dat de știre la Iași, că — în noaptea de Crăciun el va fi pe drum — spre Iași! Vine însuși să vadă ce și cum, și să chibzuiască cu toți trimiși săi. Să-i vină în cale la Tecuci 4 agenți secreți de-al siguranței, să-i stea în jur...

Așa a fost. Insoțit de agenți a venit tot drumul, iar dimineața în gara Iași era codru de polițiști și agenți, să-i ferească de ori-ce rău... În jurul casei lui rolu de polițiști. Oare de ce a luat ministrul atâtea măsuri de pază? Pentru-că se știa drept și nevinovat?

Căutarea puștii

de scâpăre.

Și ministrul și jude și procuror, vedeau că nu mai au încotro, trebuie să libereze pe tinerii până nu moare careva dintre ei, — dar, își ziceau, ce se alege de „numele” „justiției” (judecătoriei), care va ieși bătută din această luptă cu acești tineri? Trebuie asigurată că vor fi lăsați liberi în 2-3 zile, dar și ei să ne ajute a nu umili scaunul de judecată în fața lumii! Să ne dee dară o declarație, că încetă de bună voie greva foamei, tocmai pentru a arăta, că nu vor să siluiască tribunalul a-i libera prin greva lor!

Și s'au pornit stafetele și sfătuitoarii pe lângă tinerii, ca s'o facă asta pentru bunul nume al justiției (cu alte cuvinte să se arate ei mai cumiști decât acei cari i-au arestat fără treabă și acum nu știu cum să desfacă ce-au făcut.) Și tinerii au dat, a doua zi de Crăciun următoarea:

DECLARAȚIE

cătră el jude instructor al c. b. l. de pe lângă Tribunalul Iași, Mihail Eșanu

Subsemnații studenți socotim ca o ultimă datorie de conștiință românească, următoarele:

Ne-vrând să se creadă, că prin greva foamei urmărim știrbirea prestigiului Justiției Românești, silind'o a ne elibera în mod forțat, — suspendăm pe un oarecare timp greva, așteptând ca această Justiție să facă dreptatea, liberă și neinfluențată.

Iași în învolybură la Galata,
la 26 Decembrie 1924.

Ion I. Măța,

student în drept, Iași.
Președinte de onoare al Centralului Studențesc „Petru Maior” dela Universitatea din Cluj.

Ilie Gârneață,

student în drept, Iași.
Președintele „Asociației Studenților Creștini” dela Universitatea din Iași.

Theodor Popescu,

student în Teologie, Cernăuți.
Președintele studenților Români dela Univ. din Cernăuți.

Radu Mironovici,

student-arg elect, Iași.
Secretar General al Soc. acad. „Avram Iancu”, Iași.

Îndată după aceasta, au căzut trei petri de pe inima înăcrită a ministrului Mărzescu și s'a dat îndrumare, ca tinerii să fie scoși din închisoare și duși în spital, încă tot „sub pază”, pentru-ca aci Doctorii să înceapă a-i hrăni pușintel cu pușintel, pe rând, cu lapte, cu supă, până li-se vor deprinde iar intestinele (mațel?) și stomacul a mai mistul... Căci după răbdare de

11 zile, intestinele lor au ieșit din deprinderea de a mistul, sunt slăbite, jumătate uscate, și de le dai mâncare mai multică ori mai tare, le crepi mațele și-i omori îndată. De aceea doctorii le dau câte pușintică hrâuă, până se intramă lară mațe și stomac.

Pe când noi încheem foala, în ajun de Anul-nou, ei sunt încă în spital, și poate vor mai sta în săp-tămâna asta, până doctorii să poată să-i lase să iasă.

Stat' eu ei acolo în nelucrare?

Nu. Cei 4 tineri au lucrat și acolo pentru lupta în care au intrat. Au scris, între alte un „Memoriu” (scrisoare bine dovedită) pe care l'au înaintat M. S. Regelui. Il vom publica și noi în foala noastră. Au scris un Manifest cătră Muncitorimea Română din țară, prin care se lapadă de ori-ce legătură cu rătăcirile bolșeviste ori comuniste! Credem că vom putea publica și acest manifest patriotic, — și altele.

Fost'a în zadar sufe- rința lor?

Am fi foarte scurt văzători dacă am spune că a fost în zadar! Din potrivă. Luptel i-a folosit cât cea mai încordată muncă de vre un an de zile! Din prilejul „grevii foamei”, s'a vorbit iară de acești tineri și de cauza pentru care ei luptă și în asfel de cercuri de cărturar, în care ei și lupta lor erau aproape necunoscute! Și s'a vorbit puțin și în bine pentru ei și pentru lupta lor! S'a văzut dreptatea lor și urăciunea moravurilor unor oameni ca Mărzescu, cari își folosesc puterea lor spre orice răutate, dacă li se năzarește lor că cineva nu e plecat deajuns lor! Ieșirea lor din închisoare e o frumoasă biruință asupra acestui fel de moravuri urâte, a unor politicieni dela noi!

De murim, ori de trăim!

Cu drept cuvânt acești copii au spus unui pretin ce i-a cercetat:

„Nu vă măhniți pentru noi. De murim aici, e bine, de scâpăm și trăim, iar e bine. De murim, apropiem ziua biruinței cu zece de ani, și de nașle va fi mai bine; de trăim încă-l bine, că vom lupta pentru ea!”

* Cei 24 studenți, închiși la Cluj.

După încheerea numărului trecut am aflat, că la Cluj se găseau închiși nu 3-4, ci 24 studenți universitari, în urma demonstrațiilor dela 18 Dec., prin cari cereau liberarea colegilor, în greva foamei, dela Galata. Au spart în firul acelor demonstrații ferestrele la o cafea și la niște Jidani, — și armata a arestat, așa pe nimereală, pe cine a prins în stradă, ori avea ori n'avea vină. Și a ținut închiși pe cei 24 studenți și zilele de Crăciun, tot făcând cercetări și neaflând pe nici unul vinovat, — și numai a treia zi de Crăciun i-a lăsat liberi. A fost arestat inimosul conducător al tinerimei de azi din Cluj dl Dr. I. Istrata, redactor la „Acțiunea Românească”, apoi studenți N. Cotișel, Virgil Dalea, L. I. Mureșian, Victor Pop, Nicolae Tămăș, Sept. Domșa, Aurel Dragulescu, I. Topan, Iuliu Morariu, Ioan Modraș, P. Maniu, Sandy Cornești, Aron Bartolomei, Ilie Ciosa, Art. Mihalovici, I. Rahoveanu, Emil Papp, și încă 6, a căror nume nu le putem celi pe scrisoarea ce am primit dela ei, ca

amintire „din Inchisoarea militară din Cluj“.

Suferințele tuturor sunt spre oțelosul luptei drepte ce o duc.

Pentru studenții

închiși la „Galata“.

Din Pecica Română, colonia Căprieș, (j. Arad) ne-a trimis harnicul tiner licean, Lazar Gheorghe, suma de Lei 560, primită dela cei mai jos însemnați, ca daruri:

„Pentru Apărătorii Creștinismului!“ așa ne scriu frații, că de aceea dăruiesc pentru acești studenți, că văd în ei Apărătorii Creștinismului, — ceea-ce așa și este. Și chiar de aceea ne mirăm, câte au de suferit niște lănișoși apărători ai creștinismului, în țara noastră creștină!... Iată cine și cât a dăruit din Pecica română:

Lazar Gheorghe, l. I. 100 lei, Șchiop Dimitrie, l. Trifan 100 l. Șchiop Alexă, l. Trifan 50 l., Șchiop Liviu l. Dim. 50 l., Șchiop Roman l. P. 20 l., Ardelean Alexă, 40 l., Ioan Cădăriu l. Efrema 10 l., Andra Gheorghe, 5 l., Andra Ion, 5 l., Porta Draghina, 20 l., Maria Naghi, 10 l., Luca Totorean, 10 l., Ana Șchiop, 10 l., Maria Orădan, 10 l., Persida Terețean, 5 l., Lucreția Pătruș, 5 lei, toți țărani; — apoi următorii elevi de școală: Lazar Petru, cl. V. prim. 10 l., Cheveșan Dim. cl. I. M. Arad, 20 l., Traian Hedeș, cl. III. Acad. Arad, 20 l., Petru Pop, cl. III. med. 20 l., Dimitrie Ardelean, cl. III. med. 20 lei, Lazar Gheorghe, cl. III. liceu, 20 l. De tot: 560 Lei.

Din Hondoi (p. Certejul-de-sus jud. Hunedoare), ne-a scris însuflețitul negustor român Iosif Bucureșean, 559 Lei: „Pentru iubiiții noștri universitari cari își sârbează al doilea Crăciun (vai de ea „sârbeare“ de data asta!) în temnițele ordinare dela Văcărești-Galata, pentru fapta lor „groznică, care este: apărarea patriei noastre iubite și a creștinismului întreg!.. Adevărați martiri ai neamului! Toată rășafarea românească cu voi este și la fel gândeste!“ — Iată cine cât a dăruit:

Iosif Bucureșean, com. 40 lei, Aurora Bucureșean, cl. IV. sec. 20 l., Sabin I. Pisco. com. 40 l., Aurel Guga, preot, 50 l., Petrea Stefan, inv., 20 l., Ioan Cibeau, cantor, 20 lei, — apoi economii: Poenar Axente, 20 l., Suci Avram, 10 l., Nicolae Cățana, 40 l., Dumitru Iovan, 10 l., Dum. Găji, 10 l., Lud. Pitari, 20 l., I. Cibeau l. Sivic, 20 l., Cibeau Toader, 15 l., Bărsăian Ioan, 10 l., Bugnar Nistor, 10 lei, Poenari Iosif l. Aug, 10 l., Cranic Logina, 10 l., Bărsăian Dumitru, 20 lei, Nelega Lazăr, 5 l., Păscuța Petru, 15 l., Ilie Dușăș, 10 l., Boda George, 3 l., Begari Andreic, 10 l., Grec Adam, 10 l., Bărsăian Petru, 20 l., Cibeau Văsălie, 10 l., Ioan German, 10 l., Cranic Ioan l. Pet. 6 l., Dumitru Bogari, 20 l., Hang Millu, 10 l., Făeran Dumitru, 10 l., Iosif Cranic, 10 l., Toader Bugnari, 5 l., George Făeran, 5 l., Făeran Petru, 5 l. De tot: 559 Lei.

— Din Ciresul (p. Govoșdia, j. C-Severin) ne-a trimis tinerul Spiridon Sorescu Lei 270, scriind că-i trimite:

„pentru mult iubiiții noștri frați închiși în temnița dela Galata, pentru neamul lor iubit, subjugat de listele pligăne“.

„In sărbători n'am putut lua parte la nici o petrecere știind că frații noștri sunt în temniță!, pentru că luptă să scape poporul românesc de listele rele. Dregi studenți! Să șiți că și noi vă urmărim până la moarte!“

Spiridon Sorescu,

elev contabil la banca populară.

Iată cine au dăruit spre creștinismului scop:

Sorescu Spiridon, elev contabil, 10 l., Const. Aurariu, Nr. 9, 100 l., N. Aurariu, nr. 24, 5 l., Ioan Vlaicu 54, 5 l., Ioan Birescu 25, 5 l., G. Neagu 23, 5 l., Vârșavia Măgior, 5 l., L. Lazăr, 5 l., Ilie Aurariu iun. 91, 5 l., Ruzălia Laudăceșcu vād. 86, 20 l., Valer Aurariu 91, 10 lei, Ioan Stela, 20 l., Nic. Sălăbăgeanu, 5 lei, Maria Ursu, vād. 10 l., I. Vlaicu iun. 5 l., N. Breban, 5 l., I. Ștefan, 5 l., G. Iancu, 5 lei, toți țărani; — D. Secoșan, inv. 20 l., P. Biseru, 20 lei. De tot 270 Lei.

Tot din Ciresul, unul din dăruitorii pentru studenți, ne trimite

și următoarea poezie scrisă pentru ei în sărbătorile Crăciunului:

„Mărire intru cei de sus“,
Ingerii cântând au spus
Celui ce azi s'a născut
Și lumea a prefăcut.
Mărire!, vă zicem și noi,
Vouă studenți, bravi eroi,
Care ne lăuna în samă
Urgia, n'ați avut teamă
A sbiciul nedreptatea
A'nftera păgândătea
Care azi ar pune ghiera
Să ne umilească țara,
Pentru care am luptat,
Rău de sânge am vărsat
Până când o-am câștigat!

Constantin Aurariu.

— Din Meșcreac (p. Alud, j. Alba Inf.) ne trimite fratele Balaș Iacob Lei 250 primiți dela următorii:

Câte 20 lei fiecare: Iacob Bălan, Aurel Ocsan, Marie Domșa, Ilie Lazar, D. Lazar, Ion Mărian, primar, Emil Timbuș, inv., Augustin Dancea, Ion Chilut; — câte 10 Lei: Teodor Pasc, Ion Toma, Iacob Lazar, Ion Mărian, Nic. Popa, vād. Ileana Morar și Anica Hopențean.

Din Timișoara un grup de elevi ai Liceului, ne-au trimis 400 Lei, fără a se mai numi și fără a ne da lista celor dela care au adunat. Dragii noștri frați mici și buni. Inima lor întreagă e cu mișcarea studenților, dar pentru a nu le da prilej de supărări, se lasă necunoscuți. Sunt mulțumiți cu fapta bună, iar când vor fi mari, negreșit că vor șiți pași pe față pentru lupta dreaptă a neamului lor.

Din Naol (j. Cojocna), ne-a trimis fratele econom Grigorie Pușcaș, 430 Lei, cu multe doriri de bine pentru tinerii închiși, a căror închisoare, zice, ne-a mișcat adânc inimile. Au dăruit:

Câte 50 Lei fiecare: Ioan Pușcaș, Ioan Toldi, soția sa Susana, Grigorie Raș, soția sa Susana Căcudean, vād. Floarea Bătinaș, — apoi: soția lui Grigorie Pușcaș 20 Lei, vād. Dochtia Tothăzan 8 Lei, și copilașul de școală a lui Grigorie Raș și el 2 Lei, — de tot 430 Lei.

Din Șoșdea (j. Timiș) ne-a trimis fratele Iancu Brizu ecocom, 100 Lei, primiți dela:

Vichente Sturza, cantor, 10 Lei, Pavel Chichere 10 Lei, I. Beleuță 20 L., I. Gherca 10 L., Const. Magdu 10 L., I. Gaspar, 10 L., I. Meteescu 5 L., G. Tuică, primar 20 L., I. Brizu 5 L.

Din Comloșul Bănățan; Nicolae Enovan 20 l., Ioan Draguescu (putu) 20 l., Antone Bălan 25 Lei, Teodor sen. 20 Lei, de tot 85 Lei — trimiși prin frate Nicolae Enovan, cu cuvinte frumoase pentru luptători.

Au mai trimis: Porfiriu Boliță din Brad (j. Hunedoare) 200 lei, însoții de însuflețite cuvinte pentru studenți. — Gheorghe Rusu, primar în Riu-Bărbat (p. Pui, jud. Hunedoare) 100 Lei; Dimitrie Homorocean, la P. T. T. Petroșeni, 25 l., Nicolae Tomoaș din Petroșeni (str. A. Vlaicu 728) 20 Lei; Nic. Stăngu, Anina, 50 Lei; — Emilian Gava, vopsitor, Mircovăț, 20 lei; — George Bobar, Cămpeni, 12 lei; — Teodor Măcinaș, Băița (j. Huned.) 10 l., Nic. Grămpa l. Ion Țărășel, 5 Lei; — George Gelmărean, Orăștie, 20 Lei.

— Di Ioan Lupan din Orăștie de ziua sa onomastică, 200 Lei. Di George Suciu tipogr. Orăștie, răscumpărare de Anul nou. 50 Lei; di Ioan Cherecheș, tip. Orăștie, tot asemenea, 50 Lei.

Din Lighet (Bănat) ne-a trimis d. Zaharia Gall, 370 Lei primiți dela: Zaharia Gall 55 l.; — Anastasia Cereguț, Simion Cereguț, Ioan Surdu, Nicolae Surdu, și N. Maxim, fiecare câte 50 Lei; N. Ne-

delcu 20 l., Emilian Bojin 20 l., Dion. Surdu, 15 l., N. Drăgol 5 l., Dăn. Ștefănescu 5 l. — de tot 370.

Suma de azi: Lei 3186.—
Suma din nr. trecut: Lei 7915.—

De tot la „Libertatea“: Lei 11.101.—
— S'au trimis 11.000 —

— In numărul viitor, publicăm și ce a mai venit pentru „Casa Studenților“.

NOUTĂȚI

Pentru preseara de Anul-Nou. „Societatea Femeilor Române din Orăștie“ organizează Mercuri, în preseara de Anul-nou, o Convienire, împreună cu dans și tombolă, în sufrageria hotelului „Central“. Inceputul la ora 9 seara.

Răscumpărare. Di Ioan Albu, secretarul Liceului „A. Vlaicu“ din loc, a dăruit Lei 100 pentru elevii săraci dela Liceu, ca răscumpărare de ziua onomastică.

— Di Ioan Lupan din loc a dăruit ca răscumpărare a zilei onomastice, 200 Lei pentru studenții închiși la Galata.

— Di G. Suciu, cul. tipograf, își răscumpără felicitările de Anul Nou dăruind 50 Lei pentru Familia Gârneață. — Tot asemenea și di I. Cherecheș, cul. tipograf, dăruind 50 Lei.

In Simeria a avut loc a treia zi de Crăciun o producție teatrală dată de tinerimea din loc, jucând piesa „Dezertorul“, foarte reușit jucată. După teatru di Șolea, student univ. la București, a vorbit despre rosturile mișcării stupențeste de azi. Apoi Călușerii din Turdaș au jucat foarte sprinten și isteț „Călușerul“. A urmat joc vesel până în zorii. Venitul curat a fost 3000 Lei pentru Biblioteca Căminului.

PASTA SAU PRAF DE DINȚI CHLORODONT,
EXTRACT DE APA DE GURĂ CHLORODONT.

(241) 1-30

Mare nenorocire de automobil s'a petrecut în ziua de Crăciun lângă Dej. Într'un auto mergeau 5 teatraliști dela teatrul unguresc din Cluj, între ei 2 teatraliste din cele mai bune. La o cotitură de drum, automobilul, rău condus, s'a prăbușit într'o groapă de 4 metri adâncă și a omorât pe loc pe una din teatraliste, iar pe cealaltă i-a schilodit grozav.

Tuturor onorațiilor mei clienți din loc și jur, — le doresc An-Nou cu fericire! Și la mulți ani!

Nicolae Opincariu,
măcelar, Orăștie.

Buhul rău al comuniștilor încearcă a se vără și printre lucrătorii noștri. In ajunul Crăciunului a fost a-restați 3 capi ai șpionilor comuniști: Dobrogeanu-Gherea (cu nume românesc, dar de fapt Jidan) care umbla pe Valea Jiului între lucră-

tori cu numele de Anton Davidescu, — apoi jupun Pauker și soția sa Ana Pauker, apoi David Finkelstain, Kőbles Telek (ungur) și alții. Ei înveninaseră binisor pe muncitorii internaționali de pe numita vale, și prin locuri unde sunt fabrici, ca Turda și altele, ajutați de asmuțările maghiare și jidovești, cari ne-ar face tot răul din lume.

Onoratal Corp Ofiteresc
Dal Regimentului 92 In-
fanterie din Orăștie e
rugat să primească din
partea subscrisului cu o-
carzia Anului-Nou, cele mai
sincere urări de fericire!

Asemenea trapei din gar-
nizoana Orăștie ti doresc
An-Nou cu bucurie!

Al D-Voastre furnizor:
NICOLAE OPINCARIU,
măcelar, Orăștie.

Dela meseriași.

„Reuniunea Meseriașilor Români din Orăștie“ a arangeat a doua zi de Crăciun o producție teatrală împreună cu dans, care a reușit peste așteptare, având un program potrivit și bun.

Punctul prim a fost împărțirea darurilor de Crăciun ucenicilor orfan și săraci. — La deschiderea cortinei s'a arătat o scenă foarte mișcătoare, văzându-se la o parte a binei pomul de Crăciun, lângă care erau așezate darurile pentru ucenici, iar de cealaltă parte erau în șir ucenicii, în mijlocul cărora se afla noul președinte al Reuniunii, dl Aurel Grădina, care prin cuvinte alese mulțumește publicului de față pentru sprijinul moral și material, căci numai așa s'a putut aduce la îndeplinire, îmbrăcarea alor 19 ucenici orfan, cu cele mal necesare.

S'a făcut împărțirea darurilor prin un măiestru, — iar di președinte Grădina, ține ucenicilor o vorbire potrivită și plină de îndemnuri bune, prin care le pune la inimă cum au să se poarte în viitor ca să poată fi și ei fil buni și folositori scumpei noastre patrii; la care un ucenic răspunde, — mulțumind în numele colegilor săi, atât diul președinte, cât și dior patroni pentru osteneala și dragostea ce o au pentru ei, făcându-le o nespunșă bucurie de sf. sărbători, ajutându-i cu ce aveau mai neapărat de lipsă.

Din cele 19 daruri unul a fost respins de un măiestru, primit de ucenicul său; cu acest dar Comitetul va împărțași pe un alt ucenic lipsit.

A urmat apoi punctul II, și III. din program: Comediile „Doctorul fără voie“ și „Nunta Țiganului“, cari din partea diletanților au fost jucate foarte bine spre mulțumirea publicului, care i-a răsplătit cu aplause din belșug.

După progam a urmat dansul, care a ținut până în zorii în cea mai bună veselie.

Lămuriri asupra pastelor de dinți.

Pastele de dinți cari spumegă tare, atacă — în urma conținutului prea bogat de săpun (alcali) glazura dinților, după o întrebuintare mai îndelungată. Aceasta, la Chlorodont, este exclus, deoarece Chlorodontul conține numai acea minimală cantitate de săpun, care este neapărat necesară pentru dizolvarea substanțelor unsuroase și a albuminelor, cari rămân între și pe dinți, ca resturi de mâncări. Pentru aceea Chlorodontul nu poate spumega tare.

Chlorodontul este, pe baza cercetărilor științifice de azi, cea mai perfectă pastă de dinți, lucru pe care îl dovedesc și succesele lui mondiale.

Lângă pastă sau praf de dinți Chlorodont, întrebuintați și Extractul de apă de gură Chlorodont.

(241) 1-2

„Calendarul Național“ pe 1925,

a leșit de sub tipar și se trimite prin postă, celor-ce au trimis banii.

„Calendarul Național“ de pe 1925, prin cuprinsul său, dovedește acum mai mult ca altădată, că e „național“. El oglindește sufletul folilor noastre. Chipurile din el vorbesc despre cei-ce au lucrat în cursul anului și lucrează și acum, la aceea, ca mândra noastră țară să fie ca mâne stat adevărat național, — la ceea-ce vom ajunge numai prin răpunerea dușmanului din lăuntru, care ne roade măduva și ne suge puterile.

Prețul 10 Lei. Cei-ce trimit bani pentru 6 ori mai multe de-odată, le plătesc cu numai 8 Lei calendarul, trimis franco. Dar e bine a pune 2 Lei peste prețul calendarelor cerute, ca să meargă recomandate (ca să nu se peardă pe postă). Adecă: 1 calendar e cu 10 Lei și 2 Lei taxa de recomandare; — 6 calendare vor costa (de 6 ori 8 Lei) = 48 Lei și 2 Lei de recomandare, de tot 50 Lei; — 10 calendare: 80 Lei și 2 Lei pentru recomandare, de tot 82 Lei.

Fără bani nu se trimit, — Banii se trimit înainte. Cu „ramburs“ nu lucrăm, că se fac cheltueli și val mai mare și de multe ori numai pagubă.

Nu întârziați a cerceta întreprinderea
BANCA ARDELEANA & Co.

Orăștie, Strada Fierarilor.

Cel mai bine asortat și solid

DEPOZIT DE LEMNE

de construcție, scânduri de tot solul,
Țiglă, Ciment și Trestie.

— Reprezentanța și depozitul re-
numitei fabrică de țiglă „Bohn“
din Jimbolea —
(239, D) 1—

Vânzarea cu prețuri
solide.
— Plătirea și în rate pe timp
mai îndelungat. —

„ARDELEANA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

Prospect.

În baza autorizării primite din partea adunării generale din 7 Iunie 1922, subsemnatul Consiliu de Administrație deschide prin aceasta subscripțiune pentru o nouă emisiune de acții în scopul ridicării capitalului societar la 5,000.000 Lei împărțit în 10.000 bucăți acțiuni de câte 500 Lei nominal de fiecare acțiune.

Emisiunea se va face pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar vechi primește pentru 10 acțiuni vechi, adecă una acțiune nouă de 500 Lei, încă una acțiune de aceeași valoare fără a plăti ceva, având a se achita aceste acțiuni din fondurile de rezervă ale institutului.

2. Fiecare acționar vechi are dreptul a opta tot după 3 acțiuni vechi a 500 Lei nominal, 2 acțiuni nouă de câte 500 Lei nominal, pe lângă un curs de 700 Lei.

3. Terminul de optare este până la 15 Ianuarie 1925.

4. La subscriere sunt a se plăti de fiecare acțiune 100 Lei în număr, iar restul se va achita în 5 rate egale de câte 120 Lei și anume: la 1 Martie, 1 Maiu, 1 Iulie, 1 Septembrie și 1 Noembrie 1925.

Acei acționari, cari varsă întregul preț a acțiunilor optate până la 1 Februarie 1925, vor beneficia de dividendul pe anul 1925, iar ceilalți acționari vor primi după sumele vărsate o dobândă de 12% având a plăti în caz de întârziere o dobândă de 16%.

5. Acțiunile rămase neoptate de vechii acționari, se vor putea vinde și neacționarilor pe cursul de 1000 Lei. Cei-ce doresc a cumpăra acțiuni pe acest curs, au să se anunțe la Direcțiune până la 1 Martie 1925, având să depună de fiecare acțiune 200 Lei, restul este de a se achita în 4 rate de câte 200 Lei, și anume: la 1 Maiu, 1 Iulie, 1 Septembrie și 1 Noembrie 1925.

După ratele plătite acționarii vor primi o dobândă de 12%, iar după sumele nevărsate la timp se va socoti o dobândă de 16%.

Primele de emisiune vor trece la fondul de rezervă al Societății.

Orăștie, la 5 Decembrie 1924.

Consiliul de Administrație

al Institutului de credit și economii „ARDELEANA“.

3—

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE, Plașa Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți, fără durere. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (194) 8-10

O calfa și 2 învățăcei

se primesc îndată în măcelăria subscrișului. Calfa să se priceapă și la vânzare. Băieții să aibă vârstă dela 14 ani în sus și pe cât se poate școală.

Nicolae Opincariu,
(237) 1—5 măcelar, Orăștie.

Cine caută află

un măestru bun pentru zidărie și lemnărie, care pregătește planuri și devize pentru Școli, Biserici și altele. Primește și execută lucrări și reparări mari și mărunte. Lucrează eficient și spre mulțămirea tuturor. Dă bune sfaturi la folosirea și crujarea materialelor. — Adresați-vă cu încredere la măestrul

LUCA DAN
(238) 1-2 Orăștie, str. Avr. Iancu.

Funcționar de bancă, văduv, cu 2 copile și 1 bătat de 9—13 ani caută d-șoară orfană sau chiar tină săracă, cinstită, din casă mai bună, capabilă pentru conducerea casei și educația copiilor. De existență, se poartă grijă.

A. Topan
243 1—2 Orăștie.

Vițe de vie cu rădăcină, pomi altoiți și semințe pentru grădinarit.

Recomandăm on. Public, ca înainte de a face comande, să se adreseze cu toate încrederea către casa noastră. La cerere, catalog gratis.

(223) 2—8 **FRAȚII BUTARIU,**
Pepinieră de vițe altoite, pomi și semințe.
Ghioroc, jud. Arad.

Casă de vânzare, în Orăștie, la poziție foarte bună, Str. Prundului, 49, din mână liberă. Are 3 camere, pivniță, șură, fântână; e în fața largului de vite. Locul are 66 metri lungime, 16 lățime. Informații în Orăștie, la **Ioana Bințințan**, în Str. Romoșelului, sau la părinții vânzătorului: **Vasile Samoilă** în Sibiel. (222) 2—2

BANI ȘI OBOSEALA — CRUȚAȚI,

— dacă vă adresați cu toată încrederea și în ori ce treburi ce ați avea la Ministerere sau la alte autorități din București, la:

Biroul de consultațiuni și informațiuni

„**V E R A**“

București, Strada Sărindar Nr. 6. Telefon 73/25.
Biroul stă sub conducerea dlui Ioan Boilă, Ardelean, om de deplină încredere.

Cererile se rezolvă îndată!

De vânzare

În Orăștie, strada Mihai Viteazul (Dramul Jării) 16, o casă cu grădina, la loc cu învârire bună. Informații: Str. G. Barișu, 1. (240) 1—2

Crăciun Ioan (Dolgoș) din Stănița (p. Criștior j. Hunedoara), are depozit de

pietri de moară

lucrate de el; lucrează pietri și din mei multe bucăți și soluri de piatră, în una singură. Are depozit și în Brad, la: **Bolca Adam**. (244) 1—3

Vinuri speciale din „Podgoria Arad“ precum și

raachtu de drojdie, comind, prune și cognac din vin, expediază cu prețul de zi.

(224) 2—8 **FRAȚII BUTARIU,**
Proprietari de vii,
Ghioroc, j. Arad.

Sirup de zmeură,

curată de munte, — și marmeladă de măceșe, — se capătă în mare și în mic, la subscrișul:

(221) 2—3 **Julius Eisenburger,**
Orăștie, Piața mare, 20.

Casă de vânzare,

În Orăștie, Strada Romoșelului Nr. 1-a, stând din 3 camere (odăi, și tot ce trebuie în curte, grădina mare. Pentru informații a se adresa la: **Eugen Schobel**, în Ilia-Mureșand. (215) 2—5

Dentista Elsa de Alvinczy

și a multei cabinetul dentar, din Str. George Barișu Nr. 12 Orăștie, în Str. Vântului Nr. 7 (lângă Perceptorat). (232) 2—2

Se caută o econoamă,

care se știe și ferbe, — la o familie constătoare din 3 membri.

Petru Belei,
2-3 cassar la „Ardeleana“.